

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής
Εργαζομένων & Ανέργων

Είμαστε
δίπλα σου
με δράσεις

Ένα δίκτυο, πολλές υπηρεσίες

Μάθε περισσότερα

INE - ΓΣΕΕ ΚΡΗΤΗΣ

kriti.inegsee.gr

kritiinediktio@inegsee.gr

Δ/ση: Εμμ. Καστρινάκη 23, 71306 Ηράκλειο, Τηλ.: 2810 343616, Fax: 2810 343614

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Υπηρεσίες Δικτύου

- Εξατομικεύμενη πληροφόρηση
- Δια ζώσης επαγγελματική συμβουλευτική
- Εξ αποστάσεως πληροφοριακό υλικό/
ενημερωτικά δελτία
- Ομαδικά εργαστήρια πληροφόρησης και
συμβουλευτικής

Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ ΑΜΘ/(Παράρτημα) Ξάνθη
Γ. Κονδύλη & Ακρίτα
67100

Τηλ 2541084385 & 254106448
Email: xanthinediktio@inegsee.gr

Ομαδικό εργαστήριο συμβουλευτικής για εργαζομένους και ανέργους

«Διαχείριση εργασιακού άγχους»

Ειρήνη Κατσιλίδου, Σύμβουλος Απασχόλησης ΙΝΕ ΓΣΕΕ

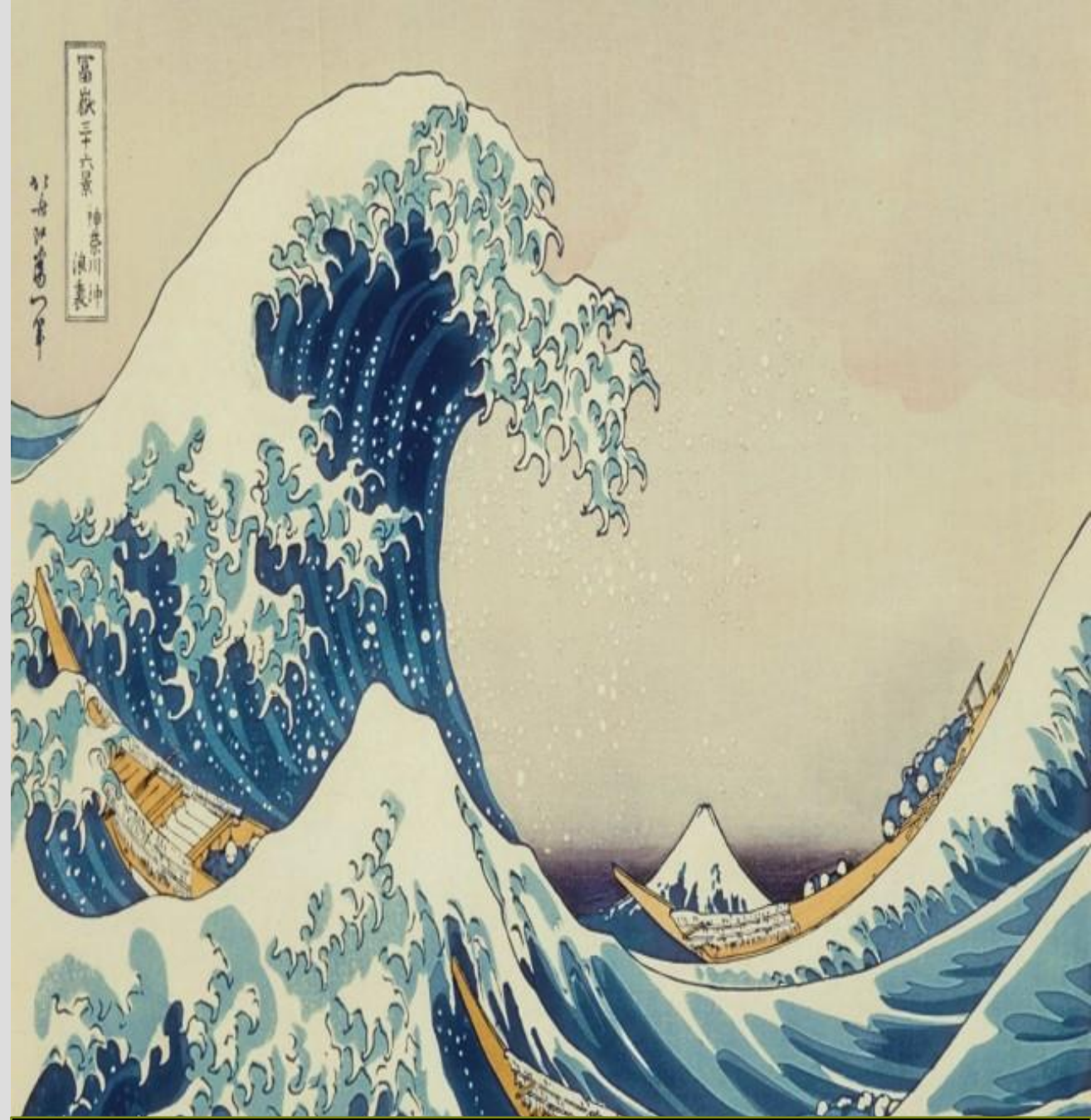
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στόχοι του εργαστηρίου:

- Να γνωρίσετε τους παράγοντες που προκαλούν το εργασιακό άγχος
  - Να αναγνωρίσετε τι είναι αυτό που σας προκαλεί άγχος
  - Να κατανοήσετε τις επιπτώσεις του άγχους και
- Να υιοθετήσετε καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση του

Άγχος

Katsushika Hokusai, *The Great Waves*

Αγάπη
Γέλιο
Χαρά
Ομορφιά
Συντροφιά

Vincent Van Gogh, *Olmund Blossoms*

Το εργασιακό άγχος σε αριθμούς

Fourth European Working Conditions Survey :

- 1 στους 4 εργαζόμενους στην Ε.Ε παρουσιάζει εργασιακό άγχος
- 1 στους 6 εργαζόμενους θα νοσήσει από προβλήματα ψυχικής υγείας κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου.

European Commission:

Το 2002 υπολογίστηκε ότι το ετήσιο οικονομικό κόστος του εργασιακού άγχους στην ΕΕ των 15 ανήλθε στα 20 δισεκατομμύρια Ευρώ.

Χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας

- Επισφαλείς συμβάσεις εργασίας.
- Εργασιακή ανασφάλεια.
- Αύξηση του φόρτου εργασίας και των ρυθμών εργασίας.
- Υψηλές συναισθηματικές απαιτήσεις από τους εργαζόμενους.
- Αλλαγές στο σχεδιασμό, στην οργάνωση και στη διαχείριση της εργασίας.
- Βια και ψυχολογική παρενόχληση (mobbing).
- Ανισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

- Συνθήκες τηλεργασίας
- Καθεστώς αναστολής εργασίας
  - Χαμένες θέσεις εργασίας
  - Αβέβαιο επαγγελματικό μέλλον
- Πίεση για την εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής σε συνθήκες εγκλεισμού
- Έκθεση για τους εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή

ΜΕΝΟΥΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Κυβέρνηση

ἄγχω

πιέζω δυνατά το λαιμό,
πνίγω,
στραγγαλίζω

Vincent Van Gogh, *Noon: Rest from work after Jean Francois Millet*

Εργασιακό Άγχος

Η αλληλεπίδραση μεταξύ των εργασιακών συνθηκών και των χαρακτηριστικών του εργαζόμενου, κατά την οποία γίνεται αντιληπτό ότι οι απαιτήσεις της εργασίας ξεπερνούν την ικανότητα του εργαζόμενου να ανταπεξέλθει σε αυτές.

- ✓ Το άγχος που βιώνεται από ένα συγκεκριμένο άτομο σε μια συγκεκριμένη εργασία.

Πηγές του άγχους

- Η οικογένεια.
- Ο χώρος εργασίας.
- Οι διαπροσωπικές σχέσεις.
  - Το οικονομικό,
κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον.
- **X;**

Heracles supports the sky so that Atlas brings him the golden apples of the Hesperides by J. M. Félix Magdalena

Παράγοντες που επηρεάζουν την αξιολόγηση της κατάστασης

- Στοιχεία της προσωπικότητας και ιδιοσυγκρασίας του ατόμου.
- Προσδοκίες
- Επιθυμίες
- Συνθήκες του περιβάλλοντος όπως αυτές γίνονται αντιληπτές.
- Ελλιπής κοινωνική υποστήριξη.
- Αρνητικός τρόπος σκέψης.
- Συνήθειες όπως η τελειομανία.

Εργασιακοί παράγοντες που δημιουργούν στρες

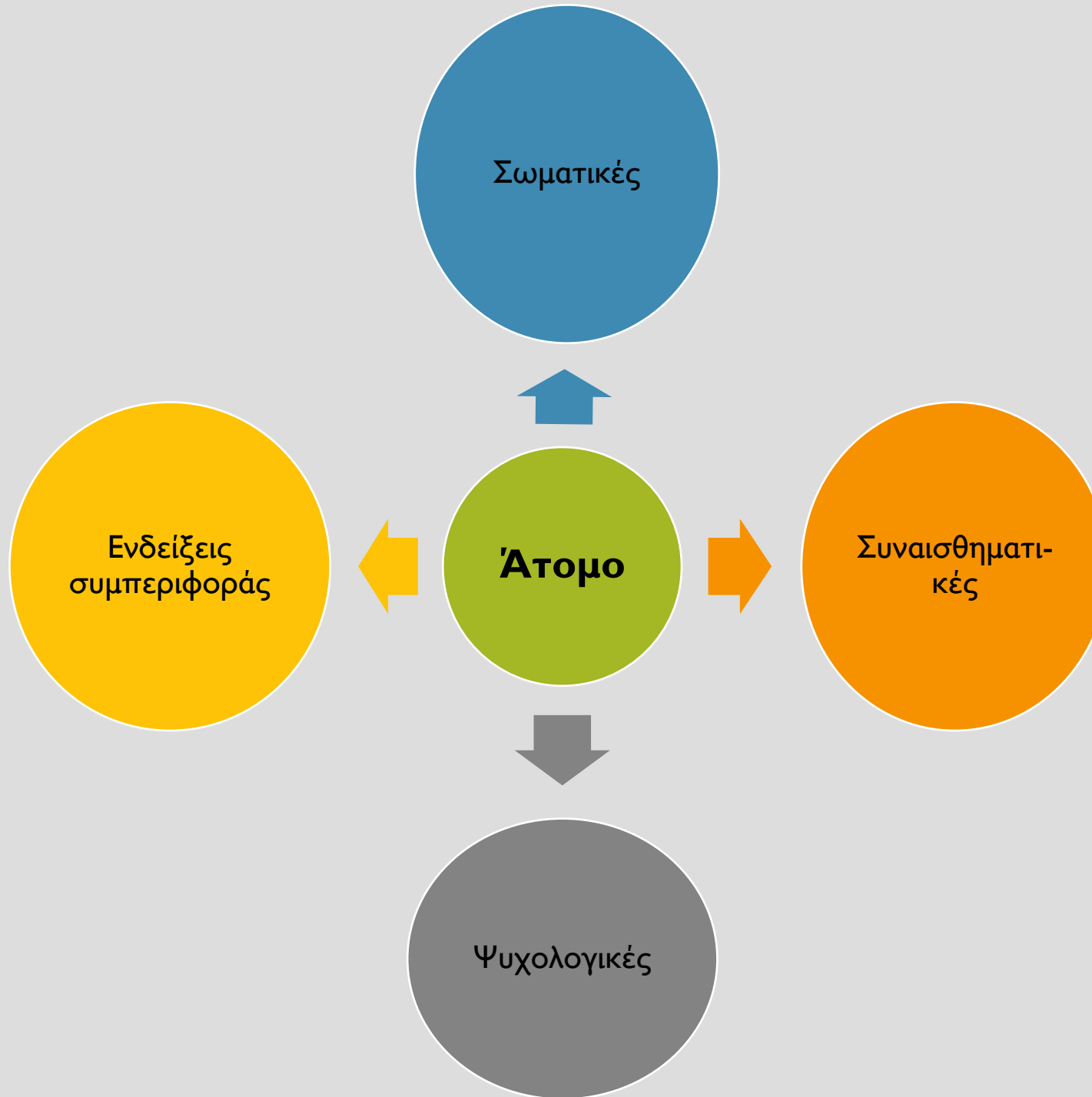
- Αβεβαιότητα σχετικά με τα καθήκοντα.
  - Υπερβολικές απαιτήσεις.
  - Ελλιπής προγραμματισμός.
  - Ψυχολογική κακομεταχείριση.
- Ανεπαρκής επαγγελματική εκπαίδευση.
  - Προβλήματα στις εργασιακές σχέσεις.
- Αίσθηση ασυμβατότητας ανάμεσα στις αξίες του εργαζομένου και τις επιχείρησης.
  - Συγκρούσεις στο χώρο εργασίας.

Edvard Munch, *The Scream*

ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

- Πονοκέφαλοι
- Μυϊκοί πόνοι
- Ζαλάδες
- Αϋπνία
- Αλλεργίες
- Πόνοι στο στομάχι
- Απώλεια/ αύξηση βάρους
- Αύξηση αρτηριακής πίεσης
- Εμφάνιση αυτό-άνοσων νοσημάτων

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

- Ευερεθιστότητα
- Κυκλοθυμία
- Θυμός
- Έλλειψη ελέγχου
- Αντίδραση στην εποικοδομητική κριτική
- Έλλειψη κινητοποίησης
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

- Δυσκολία στη λήψη αποφάσεων
- Μειωμένη δημιουργικότητα
- Αρνητικές σκέψεις
- Ανησυχία
- Εκνευρισμός
- Κατάθλιψη

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- Έλλειψη χρόνου για ξεκούραση/ αναψυχή
- Πολλές ώρες εργασίας
- Κακή διαχείριση χρόνου
- Απομόνωση
- Προβλήματα στις κοντινές σχέσεις
- Υπερβολικός θυμός/ Φυσική βία
- Αφηρημάδα
- Εξάρτηση από τσιγάρο, καφέ, φαγητό, αλκοόλ ή ηρεμιστικά

Το σύνδρομο της επαγγελματικής εξουθένωσης - Burn out

- Αφηρημάδα
- Έντονη απογοήτευση
- Τάσεις απομόνωσης
- Πονοκέφαλος
- Αυχενικό σύνδρομο
- Αυπνίες
- Κατάθλιψη

**Βασικές στρατηγικές
αντιμετώπισης
του στρες**

- **Εστιασμένες στο πρόβλημα:**
το άτομο αναλαμβάνει δράση για να μειώσει τον αγχογόνο παράγοντα
- **Εστιασμένες στο συναίσθημα:**
το άτομο προσπαθεί απλά να ρυθμίσει το συναίσθημα που απορρέει από την κατάσταση του άγχους

**Παρεμβάσεις για την
αντιμετώπιση του εργασιακού
στρες**

Πρωτογενείς παρεμβάσεις, σε επίπεδο οργανισμού:

- τροποποίηση ή προσαρμογή του εργασιακού περιβάλλοντος

Δευτερογενείς παρεμβάσεις, σε επίπεδο αλληλεπίδρασης ατόμου- οργανισμού

- πρόληψη και δράση

Τριτογενείς παρεμβάσεις, σε επίπεδο ατόμου

- αντιμετώπιση και θεραπεία

Μια πρόταση για δημιουργική επαγγελματική ζωή

Η «ωριμότητα» με την οποία αντιμετωπίζουμε τις επαγγελματικές μας υποχρεώσεις ή γενικότερα τη δουλειά μας θα πρέπει να εξελιχθεί σε κάτι περισσότερο από μια δική μας διαφορετική συμπεριφορά ως προς το θέμα αυτό ή μια νέα δεξιότητα (Kegan, 1998).

Προτείνεται η οικοδόμηση μιας **νέας προσωπικής εξουσίας** στα πράγματα. Με τη βοήθεια της κριτικής σκέψης μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα και τις σύγχρονες προκλήσεις αναπτύσσοντας δεξιότητες **πρωτοβουλίας, διαπραγμάτευσης** αλλά και **διεκδίκησης**.

Κατευθύνσεις
για ένα κριτικά σκεπτόμενο,
ώριμο ενήλικα σε σχέση με την εργασία
ΤΟΥ

- Να θεωρεί τη δουλειά του δική του και όχι του προϊσταμένου/ διευθυντή/ ιδιοκτήτη της επιχείρησης
- Να παίρνει πρωτοβουλίες, να αυτό-ρυθμίζεται και να αυτό-αξιολογείται.
- Να έχει το δικό του όραμα για δουλειά.
- Να παίρνει ευθύνη για όσα συμβαίνουν.
- Να προσπαθεί να είναι αποτελεσματικός στο ρόλο του.
- Να βλέπει ολιστικά τον οργανισμό ή τον χώρο που εργάζεται.

Διαχείριση του άγχους

«η τακτική των έξι βημάτων»

- I. Ορίζω το πρόβλημα
- II. Καταγράφω τις πιθανές λύσεις.
- III. Αξιολογώ τα υπέρ και τα κατά της κάθε λύσης.
- IV. Επιλέγω μια λύση και σχεδιάζω την εφαρμογή της.
- V. Εφαρμόζω τη λύση και αξιολογώ το αποτέλεσμα.
- VI. Είμαι έτοιμη/ος να αποδεχτώ εναλλακτικές λύσεις

Γνωσιακή αναδόμηση

- Αλλάξτε τις αυτό-περιοριστικές δηλώσεις όπως:
«αυτό είναι αδύνατο», «δεν υπάρχει περίπτωση να καταφέρω να...».
- Ρωτήστε τον εαυτό σας :
«πώς είναι δυνατόν να κάνω κάτι για να αλλάξω τον τρόπο ζωής μου;»

Διαχείριση του χρόνου

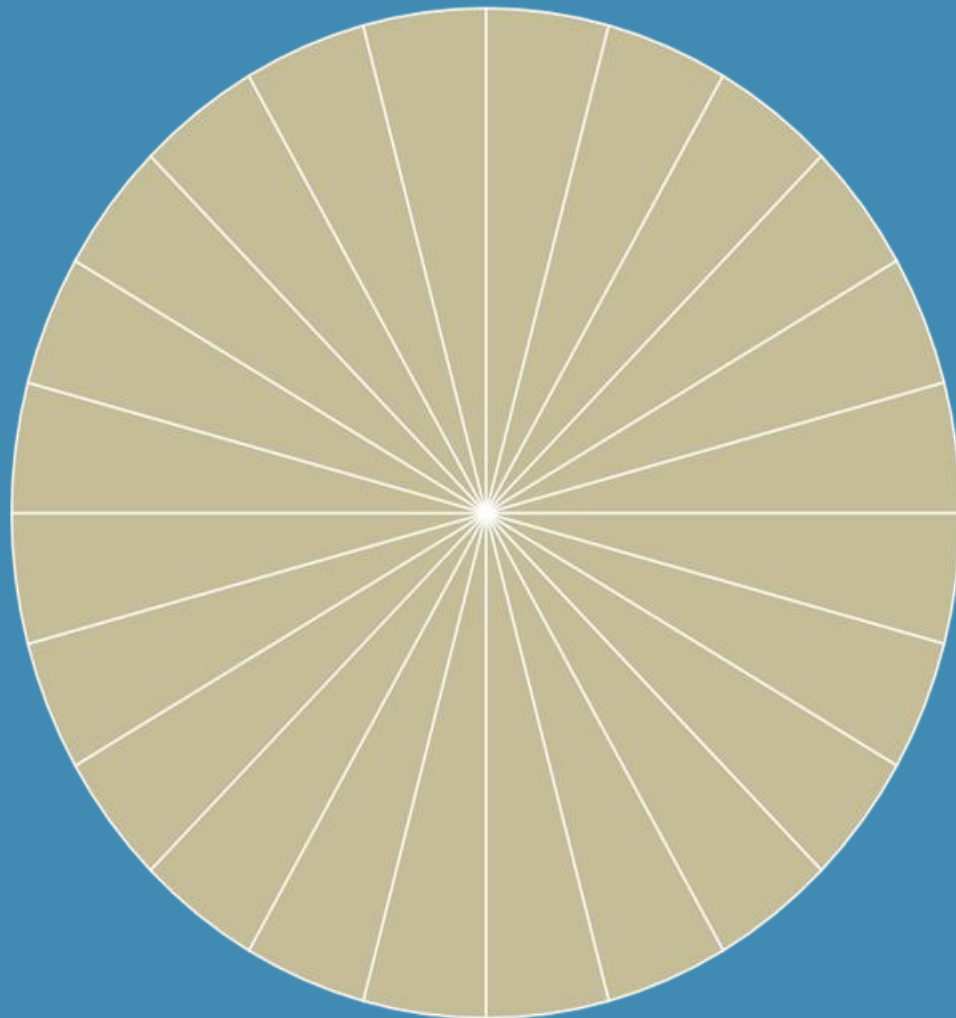
Βασικές δεξιότητες:

- η θέσπιση προτεραιοτήτων
- ο προγραμματισμός και η εκτέλεση.
- στόχοι ξεκάθαροι, ρεαλιστικοί, χρονικά καθορισμένοι και στο πλαίσιο των δυνατοτήτων μας.

Πρακτικές συμβουλές διαχείρισης χρόνου

- Καταγραφή ενός πλάνου για κάθε εβδομάδα.
- Καθορίστε τι θέλετε να ολοκληρώσετε μέχρι το τέλος της εβδομάδας και τι θα πρέπει να κάνετε για να πετύχετε το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.
- Διευκρινίστε τους στόχους- θέστε προτεραιότητες- εστιάστε στους στόχους και όχι στις δραστηριότητες.
- Απομακρύνετε τις μη παραγωγικές συνήθειες.

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

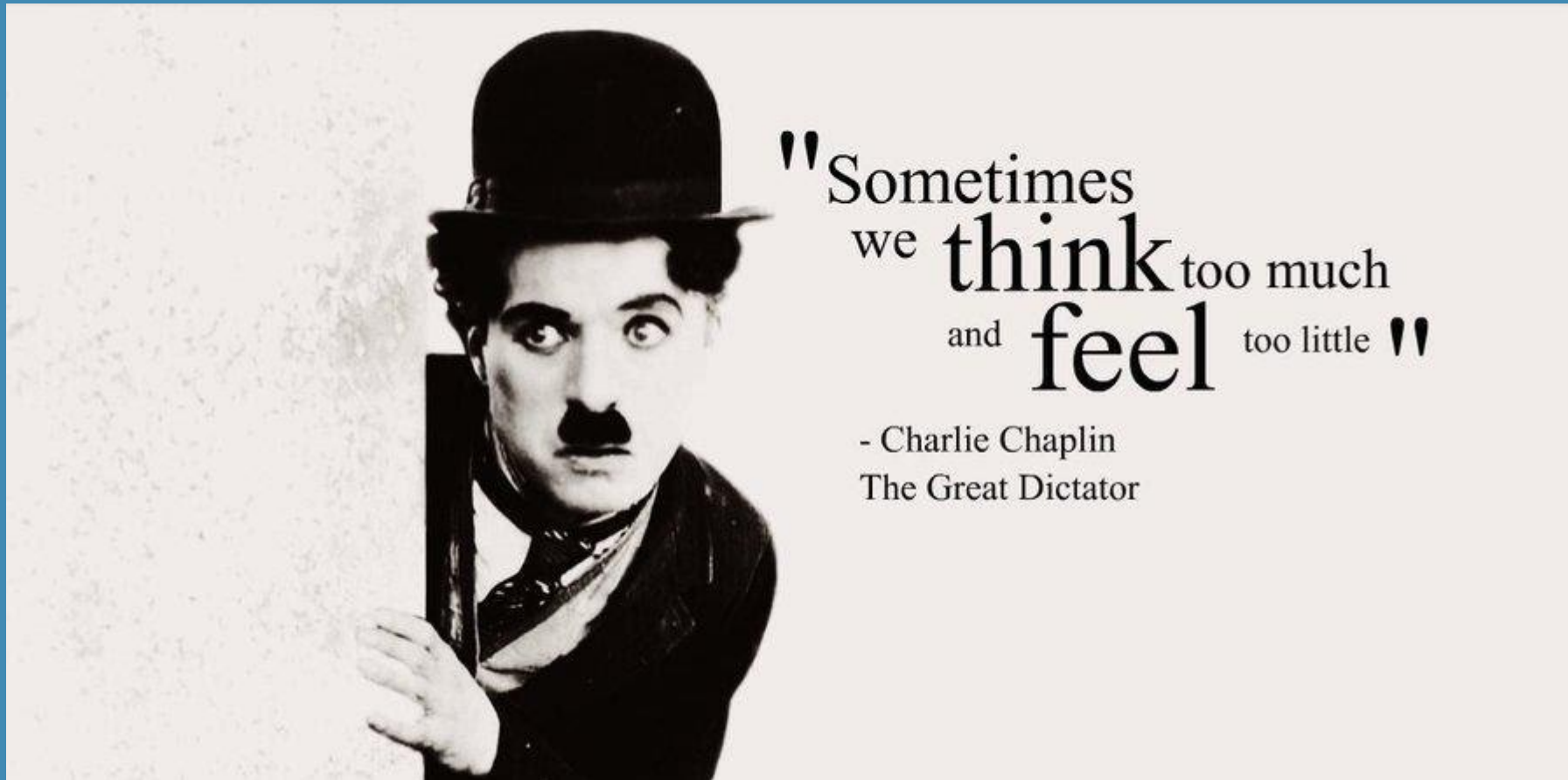
Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΩΝ ΡΟΛΩΝ

«Οι άνθρωποι δεν αναστατώνονται από τα ίδια τα πράγματα αλλά από την ιδέα που έχουν για αυτά»

Επίκτητος

"Sometimes
we **think** too much
and **feel** too little "

- Charlie Chaplin
The Great Dictator